

DECEBAL BUGARIU

**Fugi acolo
unde nimeni
nu te așteaptă**

roman autobiografic

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BUGARIU, DECEBAL

Fugi acolo unde nimeni nu te așteaptă : roman autobiografic /

Decebal Bugariu. - București : Integral, 2023

ISBN 978-606-992-728-1

821.135.1

© INTEGRAL, 2023

Editor: Costel POSTOLACHE

Tehnoredactor: Stelian BIGAN

Tipărit în România

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări,
fără acordul scris al editorului, este strict interzisă
și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-992-728-1

INTEGRAL

Nota autorului

Deși această carte se bazează pe evenimente reale și reflectă amintirile autorului despre experiențele sale, unele nume, de persoane și locuri, au fost schimbate, unele evenimente au fost comprimate, iar unele dialoguri au fost ajustate pentru o mai bună înțelegere a personajelor și faptelor.

Cuprins

Prefață.....	11
--------------	----

DEȘERTUL DISPERĂRII

Plecarea spre Africa.....	17
Baza de tranzit.....	19
Drumul prin deșert	23
Primire ambiguă.....	25
Echipa de electricieni.....	29
Topometri	32
Montarea stâlpilor	34
Mastru iluzoriu	37
Înginerul electric arab.....	39
Translatorul	41
Îngrijește-te-de-nepotul-meu	44
O afacerea amoroasă.....	47
Specialistul în irigații	50
Petrecerea de adio.....	56
Un vizitator neașteptat	59
Muștele negre.....	64
Șocul electric.....	66
Potopul	69
Tovarășul Mardare.....	72

Directorul Agenției.....	78
Mudirul Arab.....	83
Nea Gheorghită și stâlpii.....	87
Turma de cămile.....	89
Ofițerul arab Sadat.....	91
Învârteli.....	95
Cina neobișnuită.....	100
Generatorul Caterpillar.....	108
Evreul român.....	113
Un șurub pe zi.....	121
Inspectorii.....	124
Întâmplări bizare.....	128
Pierdut în deșert.....	128
Iguana.....	133
Câinele din bază.....	134
Ultima noapte în șantier.....	136
Ultima cursă prin deșert.....	141
Teama de ARO-ul roșu.....	146
Mergând spre vest.....	150

BILET FĂRĂ ÎNTOARCERE

Tălharul.....	157
Dejunul „all-you-can-eat”.....	164
Malta.....	167
Palestinianul.....	170
Spoletto.....	177
Fiorella și Feliciano.....	180

LAGĂRUL RENEGAȚILOR

Latina, Italia.....	187
Viața în lagăr.....	188

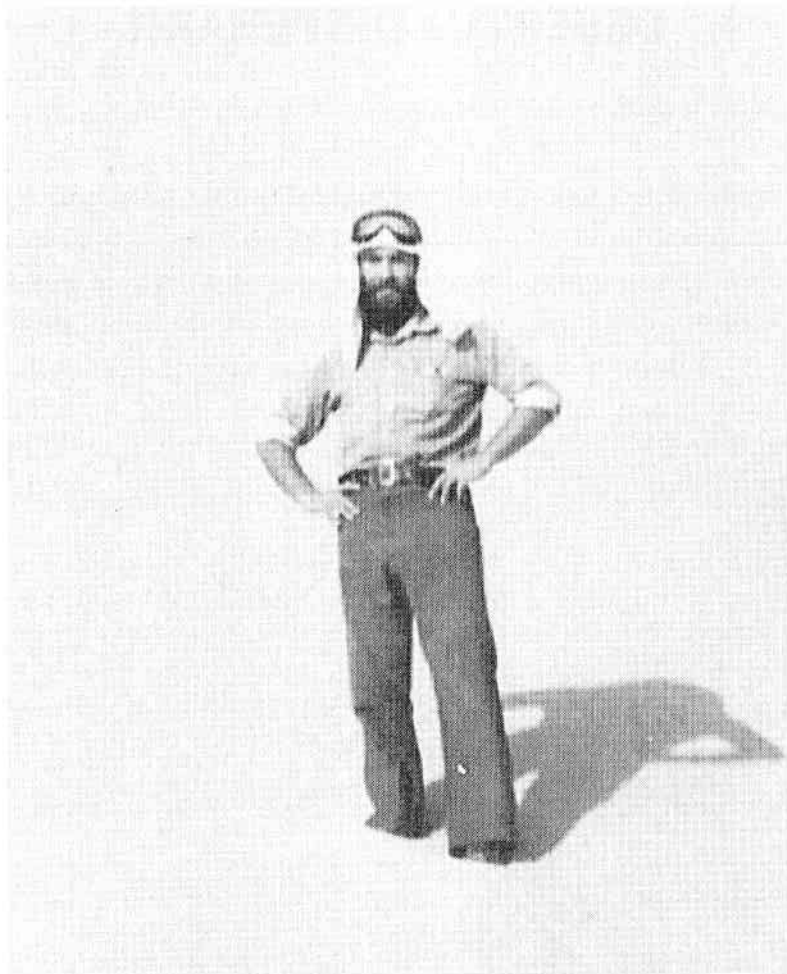
Prietenii de la școala de engleză.....	193
Războiul frustrărilor.....	194
Legionarul, actrița și grănicerul.....	197
Curier pentru lagăr.....	201
Reuniunea familiei Grisanti.....	203
Spionul.....	205
Excursia la Napoli și Pompei.....	206
Interviul la consulatul american.....	209
La revedere familiei Grisanti.....	212

AMERICA, AMERICA!

Plecarea mult așteptată.....	217
New Windsor, Maryland.....	221
Sponsorii texani.....	229
Bună dimineața, Aurel.....	234
În loc de epilog.....	237

PRINDEM RĂDĂCINI ÎN AMERICA

Din Transilvania până în Transylvania.....	241
Cetățeni americani.....	246
Mama.....	248
Fiul nostru.....	251
Nelu.....	253
Tedi.....	255

Plecarea spre Africa

Mirosul de sudoare umană amestecat cu agitația mulțimii îmi dau o senzație de amețelă. Îmi iau rămas bun de la cei mai iubiți și importanți patru oameni din viața mea, care m-au însoțit la aeroport, înainte de plecarea spre Africa, cu un singur gând în minte; să nu mă mai întorc niciodată în comunism.

„Mă, unde pleci? Ia fă-te-ncoa cu pașaportul”, îmi strigă fără ceremonie un agent de la un ghișeu de control al pașapoartelor.

„Aha, pleci la arabi. Păi, or să ți-o tragă ăia pe cât ești de blond”, și, în timp ce-mi studiază pașaportul, mă întreabă brutal și indifereent: „Spune mă, ce meserie ai?”

„Inginer electric, să trăiți.”

„Băi, *inginere*, să știi că, dacă ai țuică la tine, bea-o în avion, că, dacă te prind arabii, mai faci și pârnaie. Să fii atent ce faci acolo!”, continuă agentul pe un ton sfâtos. „Să nu faci țara și partidul de râs, că mulți s-au întors pe targă. Să nu crezi că te duci acolo să te îmbogățești, înțelegi? Ascultă-mă pe mine, băi inginere, numai proștii cred că se îmbogățesc acolo, dar tu să-ți vezi de treabă, că te văd băiat bun. Trebuie să-ți servești țara și partidul, ai înțeles?”

„Da, tovarășe ofițer, să trațiți, am înțeles și vă mulțumesc pentru sfat.”

„Bine, băi, haide, mișcă-te! Următorul.”

Mă uit înapoi pentru un ultim semn de adio adresat celor pe care îi las în urmă – mama, soția, băietelul nostru de cinci ani și Tedi, cel mai bun prieten al meu. Nu știu când sau dacă îi voi mai vedea vreodată. Dar hotărârea mea este definitivă. Nu există cale de întoarcere decât cu picioarele înainte pe targă și, fără să fi vorbit vreodată despre asta, toți cei prezenți o știu în mod tacit și sfâșietor.

Mă urc în avion și caut un loc mai aproape de partea din față a aeronavei. O stewardesă nervoasă, răgușită de tutun, boită la față, mă oprește și îmi spune răstit: „Du-te la coada avionului și găsește-ți acolo un loc, că aici în față stau numai tovarășii importanți.”

Decolăm cu o grămadă de zguduituri și zgomote și imediat scot o sticlură cu țuică de prună primită de la cumnatul meu, din cea mai bună rezervă a lui. Vecinul meu, care este deja abțiguit de băutura, ridică o sticla mare pe care o are în mână, zicând:

„Foarte bine ai făcut, băiete, hai să trăiești și să ne fie cu noroc!”, și ciocnim sticlele. După trei înghițituri sunt deja amețit și adorm buștean.

„Treziți-vă, mă, că ați ajuns, și completați hârtia asta”, strigă aceeași stewardesă cu același glas răgușit de fumătoare înrăita. „Sper că aveți cu ce scrie că eu nu am pixuri pentru voi.”

Cobor din avion și mă lovește totul: aerul fierbinte, aeroportul plin de fum de țigară, mizeria, zgomotul de fond neinteligibil și gândul că de aici nu mai există cale de întoarcere. Am pașaportul, îmi spun, și mi-aș putea cumpăra biletul spre libertate, chiar aici, chiar acum. Îmi simt bătăile inimii până în urechi, iar pieptul mă doare de anxietate. Îmi dau seama, cu un junghi în inima, că nu am bani, iar locul este plin de agenți ai *Securității* române și ai poliției arabe locale. Orice mișcare pripită fac acum, mă poate pune sub arest, bătaie fără milă și în primul avion înapoi acasă. Decid să aștept o oportunitate mai sigură și, nesperând nimic bun, mă uit în jur să văd cine mă așteaptă.

Baza de tranzit

Un individ cu mutra de om mahmur și cu un aspect murdar trage un sac de plastic negru și strigă cât îl ține gura. „Mă, neamule, care ai un pașaport de serviciu românesc bagă-l în sacul ăsta. Să nu vă prind cu pașaport de serviciu în afara aeroportului. Să fie clar!”

Mă fac că nu aud și mă așez la coada interminabilă de la ghișeul vămii. Vameșul arab strigă în românește.

„De unde vii?”

„Din România.”

„Mai bine veneai de altundeva,” continuă el în engleză, „că romani avem grămadă aici. Obiceiuri ca la noi, dar mari șmecheri pe deasupra”, și, în timp ce-mi verifică pașaportul, „țuică ai, că miroși a alcool?”

„Am lăsat o jumătate de sticlură în avion. Nu-mi amintesc numărul locului, undeva mai în spatele avionului, lângă ultima fereastră, în dreapta cum intri în avion.”

„Hassan”, îl strigă vameșul pe unul căruia îi spune ceva în arabă. Nu înțeleg, dar presupun că este vorba despre sticlura de țuică din avion. „Yalla, yalla”, strigă vameșul din nou și apoi către mine „Shukran kathir” și zâmbind îmi face semn să înaintez.

Les în sfârșit din aeroport și un val de căldură îmi lovește fața și îmi blochează respirația. Pe marginea drumului mă așteaptă un ARO roșu, vechi și prăfuit, cu geamurile lăsate.

„De ce n-ați parcat în parcajul aeroportului?”, îl întreb pe șofer, care îmi răspunde scurt: „Da’ ce, sunt prost să parchez acolo? Parcarea se plătește, așa că mai bine parchez aici la marginea drumului și țin dinarii pentru mine.”

Îmi dau seama că oamenii care vin aici nu sunt interesați să-și îndeplinească sarcinile de serviciu, ci să câștige bani prin orice mijloc la îndemână. Scopul meu este total diferit, așa că decid să mă fac cât mai neobservat posibil, să-mi țin gura și toate comentariile pentru mine.

ARO mă duce la o bază de tranzit din capitală, unde trebuie să stau trei zile. Baza este folosită ca legătură între șantierul din deșert cu autoritățile locale ale statului, ca depozit de provizii și materiale de construcție și ca atelier de reparat camioanele defecte. De asemenea, are câteva camere de oaspeți pentru a găzdui noii veniți pe timpul unei scurte perioade de carantină. Întreb dacă apa este potabilă și aflu că este adusă cu o autocisternă de la niște fântâni publice foarte adânci și are un gust acceptabil.

„Singura problemă este că trebuie să plătim pentru apă”, explică șoferul, „dar am găsit o modalitate de a ocoli asta – și chiar de a obține un mic profit”, spune el făcând cu ochiul.

„Cum?”, întreb eu, curios.

„Arabii se roagă la anumite ore într-o clădire situată mai departe de puțurile de apă. De îndată ce încep rugăciunea, mergem repede spre puțul care se află cel mai departe de casa unde se face rugăciunea. Ajutorul meu bagă furtunul în rezervor și lasă apa să curgă cu presiune, în timp ce eu țin motorul pornit. În câteva minute, se umple rezervorul mașinii, iar eu pornesc în viteză, în timp ce ajutorul meu

sare în mașină din mers. Nici nu ne obosim să închidem robinetul, iar apa se revarsă peste tot, ceea ce îi enervează cel mai mult pe arabi”.

„Cu alte cuvinte, furați apa, nu-i așa?”

„Hai, tovarășe inginer, nu faceți pe corectul, că nu o să vă meargă bine aici! Facem și noi ce putem pentru a economisi câțiva dinari.”

Mă copleșește un sentiment de lehamite, poate pentru că sunt obosit, însetat și flămând. Tot ce vreau este să ajung în camera în care voi locui până când se găsește un vehicul care să mă ducă la șantierul din deșert. Deschid ușa și, spre surprinderea mea, văd pe cineva stând pe celălalt pat. Îl salut în română, dar îmi răspunde în engleză. Aflu că este englez, specialist în omologarea utilajelor românești folosite în condiții de deșert, pentru a putea fi asigurate. Politicos și circumspect, englezul nu este prea vorbăreț, dar ne înțelegem. Mi-am amintit că mătușile soției mi-au dat la plecare prăjitura mea preferată, cu cacao, numit *pandișpan*, întotdeauna foarte bun. Deschid bagajul și îmi tai o felie de chec, excelent ca de obicei. Îi ofer și englezului o felie, care o primește cu vizibilă plăcere.

„Avem nevoie de niște ceai pentru acest chec minunat, nu-i așa?”, spune el și iese să găsească unde poate face niște ceai. După o jumătate de oră, se întoarce cu un ibric mic de ceai. Îl împărțim și îl bem cu plăcere, savurând prăjitura până la ultima fărâmitură, în tăcere, cu un sentiment plăcut de normalitate și confort.

Englezul plecă a doua zi, iar eu plec după alte două zile cu același ARO roșu vechi și prăfuit spre șantierul de construcție a unui sistem de irigație din deșertul Sahara, șantier așezat pe o vale de culoare cenușiu-roșatică, numită Haddi Nina.

Misiunea mea de lucru este să instalez o linie electrică aeriană, care va alimenta stațiile de pompare a apei trase din puțurile adânci, amenajate cu câțiva ani în urmă de americani, înainte de a fi alungați din țară de noua guvernare. Lucrarea este de mare anvergură și

dificultate tehnică, cere timp și echipament specializat, și lucrători cu înaltă calificare profesională.

Mă simt ușor intimidat, dar și entuziasmat de șansa unei experiențe profesionale deosebite. Dar nici în cele mai îngrozitoare coșmaruri nu mă așteptam să găsesc ce am găsit la șantierul românesc din valea Haddi Nina din deșertul Sahara.

Drumul prin deșert

Pornim în mare viteză. Deoarece mașina nu are aer condiționat, mergem cu geamurile lăsate și vântul fierbinte mă lovește nemilos în față. Orașul, cu vile frumoase pe lângă mare, rămâne în urmă și, de cum ne apropiem de deșert, apar case simple și apoi cocioabe prăpădite făcute din cutii de carton, scânduri lemn și table de metal ruginit. Odată ieșiți din oraș, dăm de un drum asfaltat acoperit de un praf subțire de nisip. Șoferul mărește viteza, lăsând în urmă un nor de praf care îmi intră în ochi, în gură și peste tot sub haine. Dintr-o dată, șoferul oprește jeepul.

„Opresc să mă piș și să iau aparatul ăla de climatizare, aruncat acolo la marginea drumului. Arabii ăștia nu prea e deștepți; aruncă aparatele de climatizare atunci când nu mai funcționează și cumpără altele noi. Ei nu știe că, dacă înlocuiești termostatul, le poți refolosi, așa că le poți vinde pe dinari buni.”

Șoferul sare din mașină și merge spre locul în care a fost aruncat aparatul de climatizare. Urinează îndelung și apoi strigă la mine: „Tov. inginer, hai ajută-mă să iau drăcia asta de aparat și s-o punem în mașină.”

Îl ajut, iar apoi ne reluăm drumul, traversând deșertul fierbinte și prăfuit. La un moment dat, asfaltul se termină, iar călătoria continuă prin nisipul deșertului, cotind spre vest, șoferul evitând cu

atenție dunele mișcătoare de nisip. Este limpede că are experiență și știe cum să navigheze în acest peisaj imprevizibil.

După o călătorie de multe ore lungi prin praf nisipos și dealuri stâncoase, ajungem în sfârșit la destinația noastră, șantierul românesc pentru construcții de irigații în această vale din deșertul total neprietenos. Sunt epuizat, însetat și acoperit de un praf roșcat.

„Tov inginer, trebuia să-ți acoperi fața cu ceva, că praful ăsta îți intră și în cur”, spune șoferul indiferent, în timp ce oprește motorul, îndreptându-se spre o baracă fără să-și ia rămas bun.

Mă uit în jur, îmi iau valiza, bat la prima ușă pe care o văd, sperând să găsesc șeful de șantier sau pe careva căruia să-mi fac cunoscută prezența.

„Intră”, spune cineva din spatele ușii cu o voce puternică de bariton.

Primire ambiguă

„Bine ai venit la baza noastră de șantier. Avem mare nevoie de un inginer electric capabil”, spune Deheleanu, șeful de șantier, pe care îl întâlnesc în biroul său. Este un om înalt, bine făcut, cu mare experiență de șantier, și diplomat, după cum aveam să aflăm mai târziu. Înainte de a mă prezenta cum se cuvine, în biroul lui apare un individ slab și mic de statură, cu o mutră de șmecher.

„Sunt șeful de protocol al șantierului. Aș vrea să-mi dai imediat pașaportul de serviciu. N-ai voie să-l ții la tine.”, spune fără să se prezinte.

„Sigur. Nici o problemă.” răspund, dându-i pașaportul și realizând cât de complicat va fi totul de acum înainte.

Șeful de șantier intervine:

„Încă câteva lucruri pe care trebuie să le știi. O să stai cu altă persoană în cameră. Mâncarea este servită la cantină și nu ai voie să mănânci în altă parte. Și de mâine la treaba, că avem multe de făcut aici. Ai patru electricieni și trebuie să te descurci cu ei.”

„Pot să știu ce fel de muncă au făcut în România?” , întreb eu.

„Da, unul a fost frizer, al doilea ospătar, al treilea electrician de întreținere la o școală elementară dintr-un mic sat din Bărăgan, iar al patrulea are o oarecare experiență de lucru cu instalații electrice

pentru barăci și generatoare pe diverse șantiere agricole unde am fost eu șef de șantier, așa că trebuie să te descurci.”

Un frizer, un chelner și un electrician de întreținere la școală pentru a face lucrări specializate în condiții de deșert? Situația este chiar mai rea decât mă așteptam. Ar trebui să fiu șocat, dar nu sunt. Știu cum au ajuns acești oameni aici, nu pentru că erau calificați, ci pentru că știau pe cineva care cunoștea pe cineva într-o poziție puternică într-un lanț lung de corupție și mită. Ei sunt aici nu pentru a lucra, ci, practic, pentru a face bani sub orice altă formă înșelând clientul și compania care l-a angajat. Știu prea bine cum funcționează asta. Eu însumi mi-am cumpărat biletul de ieșire din țară prin mituire. A fost singura modalitate la care m-am putut gândi și cea mai convenabilă de a obține un pașaport – dar cea mai grea cale pentru integritatea și conștiința mea. Acum că am ajuns aici, îmi dau seama că se va încerca să fiu compromis, pentru a fi controlat și a avea un mijloc de a mă șantaja, dacă va fi nevoie.

Trebuie să fiu atent! Trebuie să fiu atent! îmi spun în mod repetat. *Trebuie să fiu deschis, dar vigilant; sincer, dar precaut; simplu atunci când răspund la întrebări, dar fără multe detalii.*

„Dar dumneata ce experiență ai în România?”, continuă șeful de șantier, întrerupându-mi gândurile. „Văd că vii din proiectare, dar n-ai prea multă experiență de șantier în construcții.”

„Da, dar am lucrat ca inginer electric pentru o companie specializată în construcția de linii electrice aeriene de înaltă tensiune, pentru trei ani. După aceea, am plecat să lucrez în proiectare pentru diverse instalații electrice de înaltă tensiune în industria metalurgică.”

„Vom vedea cum te descurci în timp. Să știi că, pe lângă construcția liniei electrice aeriene și a stațiilor de pompare a apei de la mare adâncime, trebuie să răspunzi și de întreținerea electrică a generatoarelor și a complexului de barăci din șantier.”

„Da, să trăiți. Am înțeles. Voi face tot posibilul și voi încerca să fiu cât de activ și productiv pot.”

Deheleanu se ridică să plece, dar se întoarce și îmi spune pe un ton tăios: „Să nu te prind că o iei pe țuică, că o încurci cu mine și te trimit disciplinar în țară. Nu vreau mai multe probleme decât am deja cu arabii.”

„Da, am înțeles. Să trăiți!”

„Și orice vorbești cu ei”, adaugă șeful de protocol, și el răstit, „important sau neimportant, îmi raportezi imediat mie sau tovarășului Deheleanu. Și în capitală pleci numai cu aprobarea mea sau a tovarășului Deheleanu. Ai înțeles?”

„Da, tovarășe, am înțeles.”

„Tovarășe Mardare, du-l pe inginer să întâlnească restul personalului din birouri”, spune Deheleanu în timp ce ne arată ușa.

Rând pe rând mă întâlnesc cu ceilalți români de la conducerea șantierului. Cristescu, administratorul bazei, se apropie de mine și îmi spune: „Vino să-ți arăt biroul în care o să lucrezi. Vei împărți camera de dormit cu mine, așa că să nu îți faci probleme.” Mă întreb ce fel de probleme aș putea avea, dar nu pun întrebări.

Biroul, situat în baraca unde erau și celelalte birouri pentru restul personalului de șantier, este mic, cu fereastră, mobilat simplu cu o masă, două scaune și o etajeră, pe care se afla proiectul francez al liniei electrice aeriene.

Camera de dormit se află într-una din barăcile de lemn, scorojite de căldura deșertului, care servesc drept dormitor pentru muncitorii de pe șantier. Camera este mică și acceptabil de curată, cu două paturi și un frigider mic, ceea ce este grozav. La capătul unui hol lung există o singură toaletă, murdară și urât mirositoare. Încerc să nu-mi arăt repulsia, dar ideea de a fi nevoit să folosesc această facilitate deja îmi face greață, amintindu-mi de toaletele din armată, așa că folosesc toaleta de la baraca birourilor.